

HN

Broj 6/2026

Službeno glasilo Hrvatskoga zavoda za norme

e glasilo

HRN EN 12233
HRN EN 748
HRN EN 12235
HRN EN 13061
HRN EN 13200

HRN EN 12233

Površine sportskih terena
- Određivanje visine trave
prirodnog travnjaka

HRN EN 748

Oprema za sportska
igrališta - Nogometni golovi

HRN EN 12235

Površine sportskih terena
- Određivanje vertikalnog
odboja lopte

HRN EN 13061

Zaštitna odjeća - Štitnici za
goljenicu za nogometaše

niz norma

HRN EN 13200

Gledališta

HZN e-glasilo

Službeno glasilo Hrvatskoga zavoda za norme sa
stalnim dodatkom
Oglasnik za normativne dokumente

Godište: 18. 2026.
ISSN 1847-4217
URL: <http://www.hzn.hr>

Izdavač: Hrvatski zavod za norme
MB: 1957406
OIB: 76844168802
Sjedište: Ulica grada Vukovara 78,
10000 Zagreb
Telefon: 01/610 60 95
Telefax: 01/610 93 21

Glavni
urednik: Ana Marija Boljanović, ravnateljica HZN-a

Pomoćnik
glavnog
urednika: Sandra Knežević

Tehnički
urednik: Sandra Knežević

Uredništvo: Danijela Novota Krajnović, Ivo Andreis,
Marina Babić, Melanija Grubić Sutara,
Tatjana Majić, Mirjana Fijolić

Lektura: Kristian Lewis

Grafička
priprema: Sandra Knežević, Senka Galenić

Izlazi: mjesečno

Datum
objave: 2026-06-30

Opremu tekstova obavlja uredništvo. Za sadržaj poimence potpisanih priloga odgovorni su njihovi autori. Oni ne iskazuju obvezno stav Hrvatskoga zavoda za norme. Objavljeni prilozi u službenom glasilu Hrvatskoga zavoda za norme autorski su zaštićeni. Iznimka su sadržaj, novosti iz HZN, novosti iz europskih i međunarodnih normiranih tijela i s normizacijom povezane aktivnosti koji se mogu objavljivati u drugim stručnim časopisima uz obveznu naznaku izvora i dostavljanje časopisa u kojemu su objavljeni tako preuzeti prilozi. Za priloge iz rubrike Normizacija i Tehničko zakonodavstvo potrebno je zatražiti pisano odobrenje za njihovo objavljivanje od autora i od Hrvatskoga zavoda za norme.

Poštovani čitatelji!

Pred vama je šesti broj službenoga glasila Hrvatskoga zavoda za norme u 2026. godini.

U rubrici Novosti iz HZN-a donosimo priopćenja o događanjima na kojima su tijekom lipnja sudjelovali predstavnici Hrvatskoga zavoda za norme.

Predsjednici delegacija CEN-a (Europskog odbora za normizaciju) i CENELEC-a (Europskog odbora za elektrotehničku normizaciju) okupili su se na Cipru od 16. do 19. lipnja s ciljem rasprave o budućnosti europskih norma. Prvog dana događanja održana je zajednička sjednica upravnih vijeća CEN-a i CENELEC-a, a od 17. do 19. lipnja održana je godišnja skupština tih europskih normizacijskih organizacija. Hrvatsku su predstavljali Ana Marija Boljanović, ravnateljica HZN-a, i Ivan Zvonimir Galić, voditelj Odsjeka financijskih i knjigovodstvenih poslova HZN-a, čime se potvrđuje aktivna uloga Hrvatske u europskim normizacijskim procesima.

Hrvatski zavod za norme sudjelovao je kao partner i dionik na događanju *Halal Travel & Taste Summit 2026* koje se održalo 18. lipnja u Islamskom centru u Zagrebu. U fokusu stručnoga dijela skupa bila je uloga norma u jačanju povjerenja, sigurnosti i dosljednosti usluge u halal turizmu i prehrambenom sektoru. Posebno je istaknuta norma HRN BAS 1049:2025, koja predstavlja ključni okvir za halal certifikaciju i upravljanje procesima u pripremi i posluživanju hrane.

Kao u svakom broju, u rubrici se nalazi tablica u kojoj je dan brojčani prikaz članstva u Hrvatskom zavodu za norme.

U rubrici Novosti iz međunarodnih i europskih normizacijskih organizacija objavljujemo zanimljivosti iz rada ISO-a, IEC-a, CEN-a, CENELEC-a i ETSI-ja.

ISO je objavio nova izdanja norma: ISO 14001:2026 za sustave upravljanja okolišem, ISO 14024:2026 za znakove zaštite okoliša (ekooznake) i ISO 37100:2026 za održive gradove i zajednice. Više pročitajte u prijevodu objave *What's trending* (Trendovi u normama) preuzete iz *ISO Newslettera*.

Iz IEC-a donosimo prijevod članka *Lights, camera, AI: the need for trustworthy AI in the film industry* koji naglašava važnost norme za sustav upravljanja umjetnom inteligencijom ISO/IEC 42001 koja daje strukturirani okvir za pouzdanu umjetnu inteligenciju primjenjiv i u filmskoj industriji.

Zajednički odbor CEN-CENELEC-a JTC 21 izrađuje harmoniziranu normu prEN 18283 o upravljanju pristranošću u sustavima umjetne inteligencije koja je na javnoj raspravi do kraja srpnja. Normom se definiraju pojmovi, mjere i zahtjevi za procjenu i ublažavanje pristranosti u sustavima umjetne inteligencije. Europska komisija službeno je zatražila izradu ove norme kako bi se olakšala provedba zakonodavnih zahtjeva povezanih s podacima i upravljanjem podacima.

Zajedničko tijelo CEN-a, CENELEC-a i ETSI-ja, CEN-CLC-ETSI/JTB „eAccessibility” preradilo je tehnički izvještaj TR 101551 o uključivanju zahtjeva za pristupačnost u postupke javne nabave IKT-a. Više pročitajte u prijevodu objave *Revised TR 101551: Integrating Accessibility Requirements into ICT Procurement* preuzetoj s CEN/CENELEC-ove mrežne stranice.

Donosimo i prijevod objave *ETSI launches new Technical Committee on Critical Communications Systems* preuzetoj s ETSI-jeve mrežne stranice o novoosnovanome tehničkom odboru za sustave kritičnih komunikacija (TC CCS).

Ugodno čitanje!

Sadržaj 6/2026

Proslov

Novosti iz HZN-a

- Na Cipru održane opće skupštine CEN-a i CENELEC-a: Povijesna prekretnica u digitalnoj transformaciji europske normizacije 4
- Hrvatski zavod za norme na skupu *Halal Travel & Taste Summit* 6
- Suradnja Hrvatskoga zavoda za norme i Hrvatskog inženjerskog saveza 8
- Članovi Hrvatskoga zavoda za norme 9

Novosti iz međunarodnih i europskih normizacijskih organizacija

ISO

- Trendovi u normama 10

IEC

- Svjetla, kamera, umjetna inteligencija! Potreba za pouzdanom umjetnom inteligencijom u filmskoj industriji 14

CEN i CENELEC

- Iza Svjetskog nogometnog prvenstva na djelu je svijet norma 15
- CEN i CENELEC odgovaraju na prijedlog Akta o kibernetičkoj sigurnosti 2 Europske komisije 17
- Europske norme podupiru Akt EU-a o umjetnoj inteligenciji 18
- Nove CEN/CENELEC-ove upute jačaju norme za prilagodbu klimatskim promjenama 18
- CEN i CENELEC pozdravljaju Strategiju EU-a za ravnoopravnost spolova 2026. – 2030. 19
- Prerađen tehnički izvještaj TR 101551 o uključivanju zahtjeva za pristupačnost u postupke javne nabave IKT-a 20
- Njemačka pokreće plan za utvrđivanje potreba za normizacijom vodikovih derivata i tehnologija 21
- Članovi CEN-a i CENELEC-a potpisali su Ciparski sporazum, postavljajući zajednički smjer za budućnost europske normizacije 22

ETSI

- ETSI osniva novi tehnički odbor za sustave kritičnih komunikacija 23

Naslovnica: Fotografija preuzeta s www.cencenelec.eu/news-events/news/2026/brief-news/2026-06-11-worldcup2026/
HZN Oglasnik za normativne dokumente (A1-A34)

ISSN 1847-4217

Na Cipru održane opće skupštine CEN-a i CENELEC-a:

Povijesna prekretnica u digitalnoj transformaciji europske normizacije

Pripremila: Ana Marija Boljanović
Foto: HZN

U ciparskom gradu Ayia Napi od 17. do 19. lipnja 2026. godine održani su pripremni sastanci te redovite opće skupštine (AG) europskih organizacija za normizaciju CEN-a (Europski odbor za normizaciju) i CENELEC-a (Europski odbor za elektrotehničku normizaciju). Ovaj trodnevni skup okupio je nacionalna izaslanstva država članica, odnosno voditelje izaslanstava (*Heads of Delegation*, HoD). Hrvatsko izaslanstvo činili su ravnateljica Hrvatskoga zavoda za norme Ana Marija Boljanović i Ivan Zvonimir Galić. Skup je ujedno označio važnu prekretnicu u oblikovanju budućeg razvoja europskoga normizacijskog sustava.

Tijekom prva dva dana skupa (17. i 18. lipnja) izlaganja i rasprave uoči općih skupština odnosili su se na već predstavljene strateške inicijative i ciljeve koji su definirani u Rimu u travnju 2026. godine, a uključuju:

- Uspostavu Europskoga središta (*huba*) za normizaciju: Sustav će se oslanjati na napredna, već uspostavljena ISO-ova rješenja (*OSD*, *e-solution*, *OBP*) i povezivanje nacionalnih normiranih tijela s tim platformama putem vlastitih aplikativnih rješenja.
- Prodaju strukturiranog SMART sadržaja umjesto PDF dokumenata: Preduvjet za ovaj model jest da nacionalna tijela uspostave vlastitu mrežnu prodaju najkasnije do 1. siječnja 2027. godine.

Predstavljeni su i rezultati ankete provedene među članicama uoči samih skupština. Svrha ispitivanja bila je identificirati ključna pitanja i područja koja zahtijevaju dodatna pojašnjenja u vezi s implementacijom Dugoročne vizije (*Long-Term Vision*).

Iako su strateški ciljevi Vizije općenito prepoznati kao jasni, članovi su istaknuli značajne nejasnoće u pogledu operativnih i financijskih mehanizama njezine provedbe. Glavni izazov za nacionalna normirna tijela (NSB) jest prijelaz s tradicionalnih PDF dokumenata na digitalne SMART usluge i licenciranje, uz istodobno osiguravanje ravnomjerne uključenosti svih nacionalnih tijela u ovu tranziciju. Za manja nacionalna tijela, koja ovise o specifičnim zakonskim i proračunskim okvirima, ključno je osigurati da tranzicija ne ugrozi njihovu dugoročnu financijsku održivost. Sudionici su stoga izrazili opravdanu zabrinutost kako u praksi osigurati da manja, javno financirana tijela ne budu operativno preopterećena ili isključena zbog ubrzanog tempa transformacije.

Uvođenje platforme OSD (*Online Standards Development*) i SMART sadržaja izravan je odgovor na tehnološku i geopolitičku utrku u kojoj PDF dokumenti postaju usko grlo za brzi napredak industrije. Platforma OSD omogućuje stručnjacima znatno brži razvoj norma u stvarnom vremenu, dok SMART norme pretvaraju tradicionalni tekst u strojno čitljivu infrastrukturu koja se može izravno integrirati u softverske alate i napredne industrijske procese.

Istaknuto je, među ostalim, da je ova tranzicija nužna za podršku novoj europskoj regulativi poput Akta o umjetnoj inteligenciji i Digitalne putovnice za proizvode, pri čemu se posebno raspravljalo o izazovima zaštite intelektualnog vlasništva u kontekstu razvoja i primjene umjetne inteligencije (UI). Sveobuhvatna digitalna transformacija sustava normizacije stoga je ključna i za pravnu sigurnost i za očuvanje dugoročne globalne konkurentnosti Europe.

Rok za potpuni prelazak na platformu OSD je kraj 2027. godine, a trenutačno se provodi pilot-projekt za prvih sto norma. Konkretni modeli bit će predstavljeni na općim skupštinama ISO-a u rujnu te IEC-a u studenome 2026. godine. Dodatne rasprave i paneli obuhvatili su i predstojeću reviziju Europske uredbe o normizaciji 1025/2012, Novi zakonodavni okvir (NLF) i nadzor nad tržištem s naglaskom na ulogu normizacije u jačanju jedinstvenog europskog tržišta.

Na općim skupštinama predstavnici 43 članice CEN-a i CENELEC-a jednoglasno su potpisali Ciparsku izjavu (*Cyprus Commitment*) kojom se obvezuju na transformaciju europskog sustava u šest ključnih točaka:

1. Podrška zajedničkom strateškom smjeru.
2. Unaprjeđenje učinkovitosti europske normizacije u novim okolnostima.
3. Očuvanje temelja koji norme čine pouzdanima.
4. Zajednički napredak na putu koji uključuje svaku članicu.
5. Zastupanje europskih interesa na međunarodnoj razini.
6. Samostalno provođenje transformacije.

Tijekom službenog dijela skupština voditelji izaslanstava izabrali su na razdoblje od dvije godine predsjednika CENELEC-a, članove Upravnog odbora te ocjenitelje za normizacijska tijela koja pristupaju CEN-u i CENELEC-u. Također, odobren je sastav uredničkog odbora CEN-a za francusku, englesku i njemačku verziju.

U okviru financijskih odluka potvrđeno je Izvješće o financijskom poslovanju za 2025. godinu uz izvješća revizora te je prihvaćen proračun za 2027. godinu.

Institutu za normizaciju Moldavije (ISM) jednoglasno je odobreno punopravno (*Red-Type*) članstvo u CEN-u i CENELEC-u s punim pravima i obvezama od 1. siječnja 2027. Potvrđene su i promjene pravnog statusa nacionalnih tijela Grčke (ELOT) i Litve (LASA) u okviru članstva.

Na kraju službenog dijela potvrđeni su datumi i mjesta idućih godišnjih skupština. Sljedeće će se održati od 24. do 25. lipnja 2027. godine u Dublinu (Irska), dok će domaćin u lipnju 2028. godine biti Švedska.

Skupštine na Cipru jasno su pokazale da su promjene u sustavu europske normizacije nezaustavljive. Kako bi se uspješno odgovorilo na zahtjeve digitalnog doba, na nacionalnim je razinama potrebno intenzivno informirati sve dionike, članove i nadležna ministarstva o važnosti osiguravanja resursa nužnih za ovu povijesnu tranziciju. Tehnički tajnici i članovi odbora moraju se aktivno uključiti u edukacije za prelazak na novu platformu OSD već tijekom ove i sljedeće godine kako bi spremno dočekali i uspješno implementirali nove modele poslovanja.

Hrvatski zavod za norme na skupu *Halal Travel & Taste Summit*

Pripremila: Mirjana Fijolić
Foto: HZN

Hrvatski zavod za norme (HZN) sudjelovao je kao partner i dionik na događanju **Halal Travel & Taste Summit 2026** održanome 18. lipnja u Islamskom centru u Zagrebu. Tema tog stručnog i poslovnog skupa bila je *Halal kao globalni turistički trend*. Okupljene je pozdravio muftija akademik dr. sc. Aziz ef. Hasanović, predsjednik Mešihata Islamske zajednice u Hrvatskoj, naglasivši važnost razvoja halal standarda kao dijela šireg društveno-ekonomskog okvira.

Na događanju su sudjelovali i predstavnici Hrvatske gospodarske komore, Grada Zagreba, Hrvatske obrtničke komore te mnogobrojni poduzetnici koji su halal norme već implementirali u svoje poslovanje. Program je bio dodatno obogaćen *Master Class* predavanjem Waleeda Jahangira, izvršnog direktora London Halal Tourism Showa i predsjednika udruženja British Islamic Trade Association, pod nazivom *How to Engage the Halal Tourism Market*, koje je donijelo konkretne uvide u trendove i načine uspješnog pozicioniranja na jednom od najbrže rastućih turističkih segmenata.

U pripremi i organizaciji skupa bili su angažirani i članovi tehničkih odbora Hrvatskoga zavoda za norme Enisa Botonjić i Muhamed Mandžić. Njihov doprinos dodatno naglašava važnost stručne i tehničke dimenzije normizacije u razvoju halal sektora.

Norme kao temelj povjerenja u halal sustavu

U fokusu stručnoga dijela skupa bila je uloga norma u jačanju povjerenja, sigurnosti i dosljednosti usluge u halal turizmu i prehrambenom sektoru. Posebno je istaknuta **norma HRN BAS 1049:2025**, koja predstavlja ključni okvir za halal certifikaciju i upravljanje procesima u pripremi i posluživanju hrane.

U ime Hrvatskoga zavoda za norme na panel-raspravi sudjelovala je **Marina Babić**, viša stručna savjetnica za normizaciju u području osnovnih norma. Pred punom dvoranom poduzetnika iz turističkog, ugostiteljskog i prehrambenog sektora predstavila je ulogu normizacije u izgradnji povjerenja, transparentnosti i kvalitete u halal sustavu.

Kao temelj za halal certifikaciju, norma HRN BAS 1049:2025 doprinosi višoj razini sigurnosti hrane i kontrole procesa. Time se otvaraju mogućnosti za pristup novim tržištima i privlačenje sve brojnijih halal turista iz cijeloga svijeta. Jasni i pouzdani procesi u pripremi i posluživanju halal hrane povećavaju kvalitetu usluge i povjerenje potrošača, istaknula je Marina Babić.

Halal kao interdisciplinarni razvojni okvir

Halal je u raspravama definiran kao mnogo više od prehrambenog standarda – riječ je o interdisciplinarnom pristupu koji obuhvaća turizam, ugostiteljstvo, zdravlje, kvalitetu, održivost i odgovorno poslovanje. Hrvatska se pritom pozicionira kao destinacija s velikim potencijalom zahvaljujući spoju prirodnih ljepota, kulturne baštine i gastronomske ponude. Posebnu ulogu ima **Centar za certificiranje halal kvalitete**, koji povezuje plavu i zelenu Hrvatsku te jača povezanost domaće ponude s međunarodnim tržištima. Skup potvrđuje snažnu povezanost normizacije, gospodarstva i turizma. Uz institucije i stručnjake, sudjelovali su i ključni dionici gospodarstva – od hotelijera poput Hilton Hotels Zagreb i Grand Hotel View (Jadran Hotels & Camps), prehrambene industrije poput kompanije Naše klasje i inovativnih brendova kao što je BioMania, do certifikacijskih i konzultantskih organizacija te međunarodnih aktera halal tržišta – čime se osigurava izravna veza između norma i tržišne prakse.

Na panelu **Halal norme i certifikacija u turističkoj praksi** sudjelovali su Ivona Buljević (*Grand Hotel View, Jadran Hotels & Camps*), Sanja Peterlić (*Supera kvaliteta*), Damir Alihodžić (Agencija za certificiranje halal kvalitete BiH) i Dario Kožul (*BioMania*), koji su kroz različite perspektive turističkog i poslovnog sektora raspravljali o primjeni halal standarda u svakodnevnoj praksi i njihovu utjecaju na kvalitetu usluge i tržišnu konkurentnost.

Halal Travel & Taste Summit kao razvojna platforma

Globalni pokazatelji jasno potvrđuju rast: do 2030. godine očekuje se više od 245 milijuna halal putnika i tržište veće od 230 milijardi dolara, što halal turizam svrstava među najbrže rastuće segmente globalne turističke industrije.

Halal Travel & Taste Summit 2026 potvrdio je svoju važnu ulogu platforme koja povezuje industriju, institucije i normirna tijela. Događanje je i uvod u međunarodni **Business Forum 2026**, koji će se održati u studenome ove godine u Dubrovniku i dodatno osnažiti regionalnu i globalnu suradnju.

Halal turizam danas više nije niša, već globalni smjer razvoja u kojem norme imaju ključnu ulogu. Suradnja **Hrvatskoga zavoda za norme**, industrije i vjerskih institucija pokazuje kako norme postaju temelj povjerenja, kvalitete i pristupa novim tržištima.

Suradnja Hrvatskoga zavoda za norme i Hrvatskog inženjerskog saveza

Pripremila: Ivana Ivić

U okviru projekta „Norme bez muke” Hrvatski zavod za norme (HZN) i Hrvatski inženjerski savez (HIS) organiziraju prvo u nizu stručnih predavanja pod nazivom **Digitalna identifikacija i digitalna putovnica proizvoda**.

Predavanje će se održati mrežno **7. srpnja 2026. u 13 sati**, a namijenjeno je članovima HIS-a. Održat će ga **Dinka Ilić-Roller**, viša stručna savjetnica za normizaciju u području informacijske tehnologije.

Uz uvodne informacije o radu i djelovanju HZN-a predavanje će obuhvatiti aktualne zahtjeve i smjernice povezane s digitalnom identifikacijom ljudi, organizacija i proizvoda. Poseban naglasak bit će stavljen na teme kao što su eIDAS 2.0, EUDI novčanik, automatska identifikacija te digitalna putovnica proizvoda i njezina buduća primjena u industriji i gospodarstvu.

To je prvo predavanje u planiranom ciklusu stručnih edukacija koji će se nastaviti u rujnu ove godine s novim stručnim temama o važnosti normizacije.

HIS
Hrvatski
inženjerski savez

HZN
Hrvatski
zavod za norme

utorak, 7. srpnja 2026. u 13 sati

STRUČNO BESPLATNO ONLINE PREDAVANJE

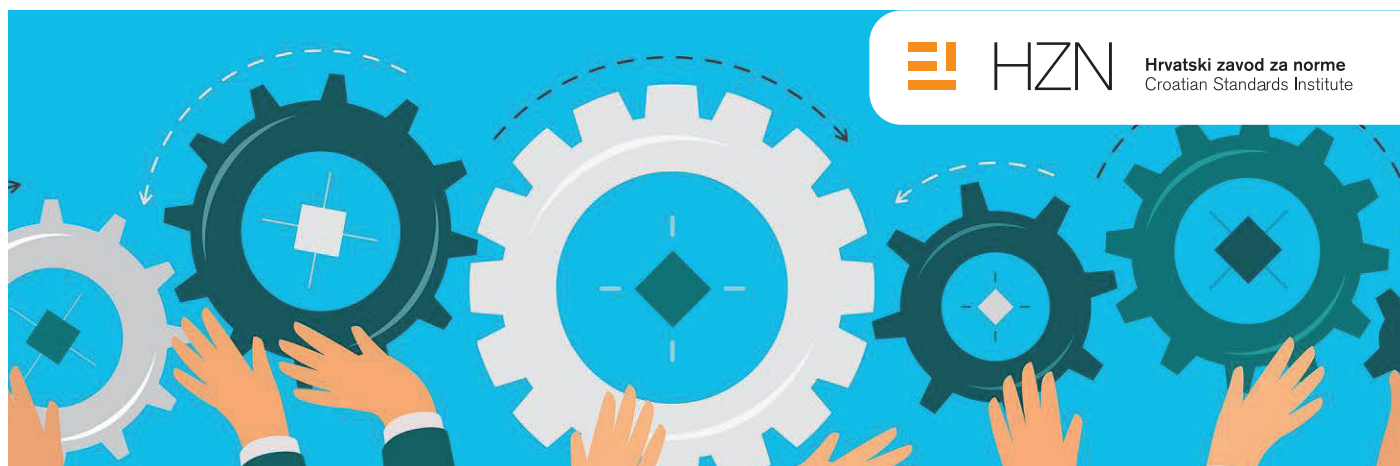
**Digitalna identifikacija i
digitalna putovnica proizvoda**

Članovi Hrvatskoga zavoda za norme

Objavljujemo popis redovitih članova i članova promatrača HZN-a po vrstama pravnih odnosno fizičkih osoba za koje su Upravno vijeće i ravnateljica donijeli odluke u svibnju 2026. godine.

Tablica – Članovi Hrvatskoga zavoda za norme

Vrsta članstva, vrsta pravne ili fizičke osobe	2026-05-31
Članovi promatrači	
Pravne osobe koje ostvaruju dobit	4
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – visokoškolske ustanove	1
Fizičke osobe	0
Ukupno članova promatrača	5
Redoviti članovi	
Pravne osobe koje ostvaruju dobit	154
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – javne ustanove	17
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – HGK, HOK, HUP	1
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – strukovne komore i udruženja registrirana u Sudskom registru	6
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – strukovna društva i udruge osnovane prema Zakonu o udrugama i registrirane u Registru udruga	12
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – osnovne i srednje škole	2
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – visokoškolske ustanove	23
Fizičke osobe – pojedinci	20
Fizičke osobe – obrtnici	2
Tijela državne uprave	26
Ukupno redovitih članova	263
Ukupno članova HZN-a	268

Making lives
*easier, safer
and better.*

TRENDOVI U NORMAMA

ISO 14001:2026

**Environmental management systems
– Requirements with guidance for use
(Sustavi upravljanja okolišem – Zahtjevi s
uputama za uporabu)**

Što je ISO 14001?

ISO 14001 međunarodno je priznata norma za sustave upravljanja okolišem (EMS). Norma organizacijama daje strukturirani okvir za osmišljavanje i provedbu EMS-a te neprekidno poboljšavanje uspješnosti upravljanja okolišem. Primjenom ove norme organizacije mogu osigurati da poduzimaju proaktivne mjere za smanjenje svojeg ekološkog otiska, ispunjavanje primjenjivih zakonskih zahtjeva i postizanje ciljeva u pogledu okoliša. Okvir obuhvaća razne aspekte, od uporabe resursa i gospodarenja otpadom do praćenja uspješnosti upravljanja okolišem i uključivanja dionika u obveze u pogledu okoliša.

U izdanju iz 2026. dodatno se potvrđuje ono što je najvažnije: zaštita okoliša i poslovni rezultati. Ažurirana norma nadograđuje se na provjereni okvir ISO 14001, uz jasniju strukturu, jednostavnije snalaženje i jaču usklađenost s današnjim prioritetima zaštite okoliša.

Zašto je norma ISO 14001 važna?

Organizacije se danas suočavaju sa sve većim očekivanjima vlasti, kupaca, ulagača i lanaca opskrbe u pogledu dokaza vjerodostojnog djelovanja u području zaštite okoliša. ISO 14001 daje strukturiran i sustavan pristup ispunjavanju tih očekivanja.

Primjenom norme ISO 14001 organizacije mogu:

- poboljšati uspješnost upravljanja okolišem na dosljedan i mjerljiv način
- smanjiti otpad i optimizirati uporabu energije i resursa
- lakše ispuniti propise u vezi s okolišem
- povećati vjerodostojnost i povjerenje dionika
- pogodovati sudjelovanju na globalnim tržištima i u lancima opskrbe.

Izmijenjeno izdanje ISO 14001:2026 olakšava ostvarenje tih koristi zahvaljujući jasnijim smjernicama i jednostavnijoj primjeni. Norma je potpuno kompatibilna s postojećim ISO-ovim sustavima upravljanja i može se lako s njima objediniti.

KORISTI

- uspješnost upravljanja okolišem
- usklađenost s propisima
- upravljanje rizicima
- ušteda troškova
- poslovna izvrsnost
- povjerenje dionika i kupaca

ČESTA PITANJA

Tko bi trebao prihvatiti ISO 14001?

Organizacije svih veličina i iz svih sektora koje žele smanjiti svoj utjecaj na okoliš, osigurati usklađenost s propisima i pokazati predanost održivoj budućnosti trebale bi razmotriti primjenu norme ISO 14001.

Kako se ISO 14001 razlikuje od drugih norma za zaštitu okoliša?

Postoji više norma za zaštitu okoliša. ISO 14001 ističe se time što pruža cjelovit okvir za sustav upravljanja okolišem, obuhvaćajući sve aspekte utjecaja organizacije na okoliš i nudeći alate za neprekidno poboljšavanje.

Koliko se često ISO 14001 treba ažurirati ili obnoviti?

Sama se norma periodično revidira (u pravilu svakih 5 – 10 godina). Četvrto izdanje norme ISO 14001 (ISO 14001:2026) temelji se na gotovo 30 godina primjene diljem svijeta. Njime je norma dorađena tako da odražava aktualne izazove povezane s okolišem uz zadržavanje provjerenog okvira.

Organizacije s certifikatom obično prolaze godišnje nadzorne audite, a svake tri godine provodi se audit za obnovu certifikata.

Kome je potrebna norma ISO 14001?

ISO 14001 donosi vrijednost svakoj organizaciji, bez obzira na djelatnost, koja želi uvesti sustavan pristup poboljšavanju uspješnosti upravljanja okolišem uključujući:

- proizvodne, procesne i prerađivačke djelatnosti
- energetske sektor, komunalne djelatnosti i rudarstvo
- poljoprivredu, ribarstvo, šumarstvo i prehrambenu industriju
- građevinarstvo
- promet, distribuciju i logističke usluge
- zdravstvo, ugostiteljstvo, rekreaciju i druge uslužne djelatnosti
- javni sektor i državna tijela.

Koje su glavne koristi uvođenja norme ISO 14001?

- **Veća uspješnost upravljanja okolišem:** Primjena norme ISO 14001 može dovesti do vidljivog smanjenja količine otpada, potrošnje resursa i emisija onečišćujućih tvari, što u konačnici rezultira smanjenjem ekološkog otiska.
- **Usklađenost s propisima:** Norma pomaže u razumijevanju i ispunjavanju zakonskih zahtjeva u području zaštite okoliša, čime organizacije izbjegavaju kazne i sudske postupke.
- **Ušteda troškova:** Učinkovitija uporaba resursa, smanjenje otpada i optimizirani procesi često dovode do značajnih finansijskih ušteda, koje mogu nadoknaditi troškove uvođenja i održavanja EMS-a.
- **Povjerenje dionika i kupaca:** Na tržištu koje sve više cijeni „zelene“ inicijative certifikatom ISO 14001 organizacija se može izdvojiti, povećati svoj ugled i potaknuti lojalnost kupaca i dionika.
- **Upravljanje rizicima:** ISO 14001 daje alate za prepoznavanje i procjenu rizika povezanih s okolišem i upravljanje njima, štiteći organizaciju od potencijalnih odgovornosti i neočekivanih poremećaja.
- **Poslovna izvrsnost:** Načela neprekidnog poboljšavanja ugrađena u normu mogu dovesti do učinkovitijih procesa, smanjenja otpada i veće produktivnosti.

Koja je razlika između ISO 14001 i EMAS-a?

Iako i ISO 14001 i sustav upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja EU-a (EMAS) daju okvir za EMS, postoje bitne razlike:

- EMAS se primjenjuje samo na organizacije koje posluju u Europskoj uniji, dok se ISO 14001 primjenjuje u cijelom svijetu.
- EMAS ima preskriptivnije zahtjeve, uključujući obvezu objave izjave o proizvodu povezane s utjecajem na okoliš.
- EMAS zahtijeva neovisnu validaciju EMS-a (validaciju treće strane), dok se ISO 14001 može i samodeklarirati.
- EMAS naglašava poboljšanje uspješnosti upravljanja okolišem, dok je ISO 14001 usredotočen na sam EMS.

Međutim, oni su komplementarni i međunarodno priznati za poboljšanje rezultata povezanih s okolišem.

Uključuje li ISO 14001 certifikaciju?

Da, ISO 14001 jedna je od ISO-ovih norma koje omogućuju certificiranje od strane neovisnih certifikacijskih tijela. Certifikat potvrđuje da organizacija djelotvorno primjenjuje ISO 14001 i da ima pouzdan EMS koji ispunjava sve zahtjeve norme. To je globalno priznat način potvrđivanja sukladnosti.

Međutim, organizacije koje primjenjuju ISO 14001 mogu odlučiti žele li se podvrgnuti procesu certifikacije ili ne žele. Kao i u slučaju drugih ISO-ovih sustava upravljanja, neke organizacije primjenjuju normu jer žele primjenjivati najbolju praksu, dok druge žele i certifikat radi jačanja povjerenja kupaca.

Koji su koraci u certifikaciji prema ISO 14001?

Proces certifikacije u pravilu uključuje provedbu zahtjeva norme ISO 14001, provođenje internih audita i ocjene upravljanja te audit od strane neovisnog certifikacijskog tijela.

Za informacije o mogućnostima certifikacije, rokovima, akreditaciji i uporabi certifikacijskih oznaka, organizacije se trebaju obratiti svojem certifikacijskom tijelu ili bilo kojem tijelu koje nudi certifikaciju prema ISO 14001 u njihovoj zemlji. Kad govore o certifikatu, organizacije uvijek trebaju navesti punu oznaku norme, na primjer „certificiran prema normi ISO 14001:2026“ (a ne „certificiran prema normi ISO 14001“).

Što objava novog izdanja 2026. znači za organizacije certificirane prema ISO 14001:2015?

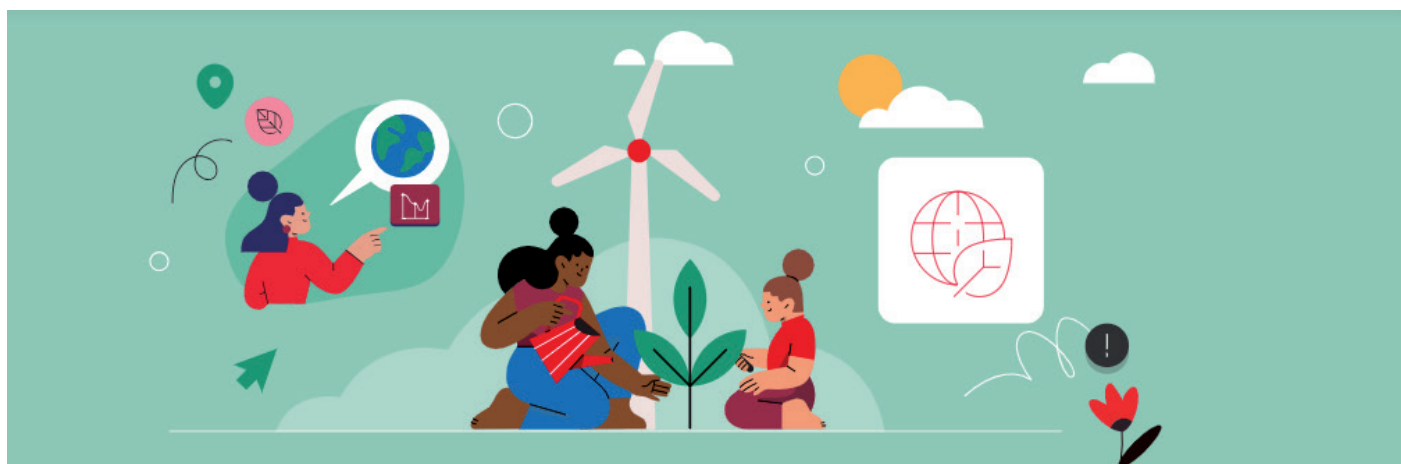
Novo izdanje prilika je za pregled i poboljšanje sustava upravljanja okolišem kako bi se uskladio s izmijenjenim zahtjevima i očekivanjima dionika. Certificirane organizacije morat će prijeći na novu verziju u okviru svojeg certifikacijskog ciklusa (koji u pravilu traje oko tri godine). Za dodatne informacije trebaju se obratiti svojem certifikacijskom tijelu.

Koje su najveće promjene u ISO 14001:2026 na koje se treba pripremiti?

Izdanje iz 2026. nadovezuje se na provjereni okvir ISO 14001 s jasnijim smjernicama i jednostavnijom integracijom.

OPĆE INFORMACIJE

Status: objavljeno	Datum objave: travanj 2026.
Izdanje: 4.	Broj stranica: 36
Tehnički odbor: ISO/TC 207/SC 1	
ICS: 03.100.70; 13.020.10	

ISO 14024:2026

Environmental statements and programmes for products – Ecolabels
(Izjave o proizvodima povezane s utjecajem na okoliš i povezani programi – Znakovi zaštite okoliša)

SAŽETAK

Ovim se dokumentom utvrđuju načela i zahtjevi te daju smjernice za programe znakova zaštite okoliša (ekooznake).

Norma se primjenjuje na razvoj programa znakova zaštite okoliša, odabir kategorija proizvoda, kriterije zaštite okoliša i funkcija za proizvod te postupak ocjenjivanja i certificiranja proizvoda koje imaju dozvolu za uporabu znaka zaštite okoliša. U normi se daju smjernice kako razlikovati znakove zaštite okoliša prema njoj od drugih izjava i znakova zaštite okoliša na tržištu.

NAPOMENA: Iako se znakovi zaštite okoliša u prvom redu odnose na aspekte povezane s okolišem, mogu uključivati i društvene i ekonomske elemente koji pogoduju održivom razvoju.

OPĆE INFORMACIJE

Status: objavljeno	Datum objave: svibanj 2026.
Izdanje: 3.	Broj stranica: 26
Tehnički odbor: ISO/TC 207/SC 3	
ICS: 13.020.50	

ISO 37100:2026

Sustainable cities and communities – Vocabulary
(Održivi gradovi i zajednice – Terminološki rječnik)

SAŽETAK

U ovom dokumentu definiraju se nazivi koji se odnose na održivi razvoj u zajednicama, infrastrukturu pametne zajednice i povezane teme.

OPĆE INFORMACIJE

Status: objavljeno	Datum objave: svibanj 2026.
Izdanje: 2.	Broj stranica: 19
Tehnički odbor: ISO/TC 268	
ICS: 01.040.13; 13.020.20	

ISO 19870-1:2026

Hydrogen technologies – Methodology for determining the greenhouse gas emissions associated with the hydrogen supply chain – Part 1: Emissions associated with the production of hydrogen up to the production gate
(Vodikove tehnologije – Metodologija za određivanje emisija stakleničkih plinova povezanih s lancem opskrbe vodikom – 1. dio: Emisije povezane s proizvodnjom vodika do izlaska iz tvornice)

Što je ISO 19870-1?

ISO 19870-1 utvrđuje metodologiju za kvantificiranje emisija stakleničkih plinova (GHG) povezanih s proizvodnjom vodika od vađenja sirovina pa sve do izlazne točke proizvodnog postrojenja.

Ta je norma dio niza ISO 19870, koji primjenjuje načela ugljičnog otiska proizvoda i procjene životnog ciklusa (LCA) na lanac opskrbe vodikom. Prvi dio niza usmjeren je isključivo na emisije nastale tijekom proizvodnje vodika, neovisno o tehnologiji proizvodnje.

Norma se nadovezuje na ISO 14067 i ISO 14044 i osigurava dosljedan i međunarodno priznat okvir za izračun ugljičnog otiska vodika.

Zašto je norma ISO 19870-1 važna?

Vodik je ključan element dekarbonizacije, ali njegov utjecaj na okoliš znatno varira ovisno o načinu proizvodnje. Identične molekule vodika mogu imati vrlo različite profile emisija stakleničkih plinova.

ISO 19870-1 pristupa tom problemu tako što daje pouzdanu i usklađenu metodologiju za kvantificiranje emisija. Time se izbjegava pogrešno ili dvostruko računanje emisija, povećava transparentnost i omogućuje razvoj vjerodostojnih tržišta niskougljičnog vodika.

Normizacijom načina mjerenja emisija podupiru se politike, certifikacijske sheme i investicijske odluke usklađene s globalnim klimatskim ciljevima, npr. Pariškim sporazumom.

KORISTI

- omogućuje dosljedan i usporediv izračun emisija iz proizvodnje vodika
- pogoduje transparentnosti i vjerodostojnosti tržišta niskougljičnog vodika
- pomaže da se izbjegne dvostruko računanje emisija u lancu opskrbe
- usklađuje obračun vodika s međunarodnim normama za LCA i ugljični otisak
- pogoduje usklađenosti s propisima i olakšava ispunjavanje obveza izvještavanja.

ČESTA PITANJA

Koja je razlika između ISO 19870 i ISO 19870-1?

ISO 19870 odnosi se na cjelokupan niz norma koje pokrivaju emisije stakleničkih plinova u cijelom lancu opskrbe vodikom. ISO 19870-1 prvi je dio tog niza i bavi se samo emisijama povezanim s proizvodnjom vodika od vađenja sirovina pa sve do izlazne točke proizvodnog postrojenja. Ostali dijelovi bave se „nizvodnim“ fazama prijevoza, skladištenja i pretvorbe.

Što je procjena životnog ciklusa (LCA)?

Procjena životnog ciklusa strukturirana je metoda za procjenu utjecaja proizvoda ili sustava na okoliš kroz cijeli njihov životni ciklus – od vađenja sirovina preko proizvodnje i uporabe do kraja životnog vijeka. U kontekstu vodika LCA omogućuje kvantificiranje emisija u svakoj fazi lanca opskrbe.

Što je ugljični otisak proizvoda (CFP)?

Ugljični otisak proizvoda ukupne su emisije stakleničkih plinova povezane s proizvodom tijekom njegova životnog ciklusa. U pravilu se izražava u ekvivalentima CO₂ i izračunava prema načelima LCA-a definiranim u normi ISO 14067.

Koja je razlika između potpunog i djelomičnog CFP-a?

Potpuni CFP obuhvaća emisije kroz cijeli životni ciklus proizvoda – od vađenja sirovina do kraja životnog vijeka. Djelomični CFP obuhvaća samo odabrane faze životnog ciklusa. U normi ISO 19870-1 naglasak je na djelomičnom CFP-u, ograničenom na emisije do izlazne točke proizvodnje vodika.

OPĆE INFORMACIJE

Status: objavljeno	Datum objave: travanj 2026.
Izdanje: 1.	Broj stranica: 126
Tehnički odbor: ISO/TC 197/SC 1	
ICS: 27.075; 13.020.40	

ISO/IEC 15408-1:2026

Information security, cybersecurity and privacy protection – Evaluation criteria for IT security – Part 1: Introduction and general model
(Informacijska sigurnost, kibernetička sigurnost i zaštita privatnosti – Kriteriji za vrednovanje sigurnosti IT-a – 1. dio: Uvod i opći model)

SAŽETAK

U ovom dokumentu utvrđuju se opći pojmovi i načela vrednovanja sigurnosti informacijske tehnologije (IT). Utvrđuje se opći model vrednovanja naveden u ovom dokumentu, koji je u cijelosti namijenjen kao temelj za vrednovanje sigurnosnih svojstava proizvoda IT-a.

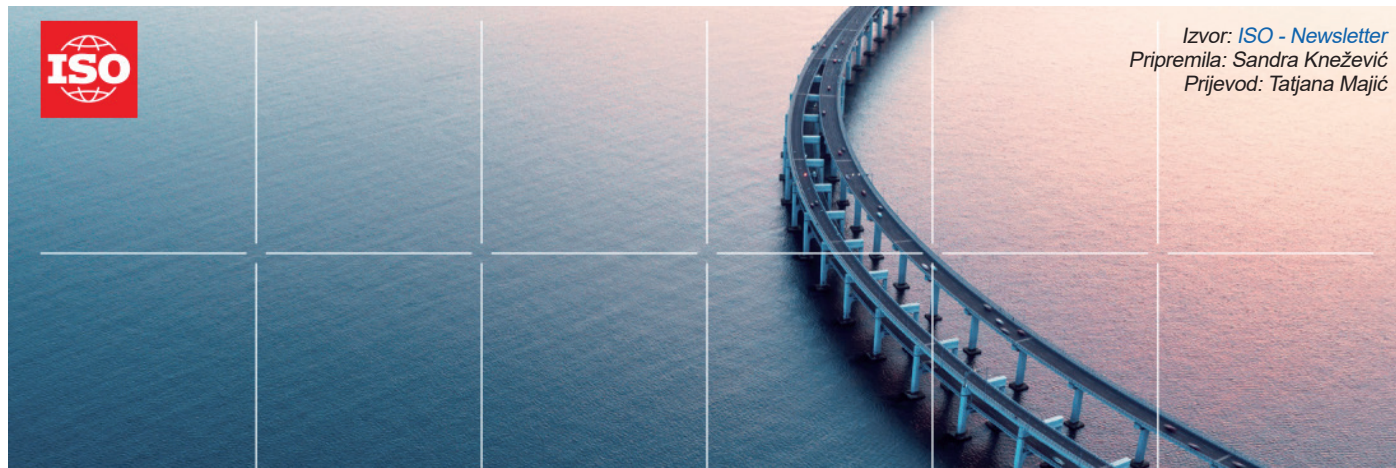
Daje pregled i opis svih dijelova niza ISO/IEC 15408, to jest:

- definira nazive i kratice koji se upotrebljavaju u svim dijelovima niza; utvrđuje temeljni koncept cilja vrednovanja (*Target of Evaluation*, TOE)
- opisuje kontekst vrednovanja
- opisuje ciljane korisnike kojima su kriteriji vrednovanja namijenjeni.

Osim toga, uvodi osnovne sigurnosne koncepte potrebne za vrednovanje proizvoda IT-a.

OPĆE INFORMACIJE

Status: objavljeno	Datum objave: svibanj 2026.
Izdanje: 5.	Broj stranica: 138
Tehnički odbor: ISO/IEC JTC 1/SC 27	
ICS: 35.030	

Svjetla, kamera, umjetna inteligencija!

Potreba za pouzdanom umjetnom inteligencijom u filmskoj industriji

Dok neke od najomiljenijih svjetskih filmskih zvijezda ovoga tjedna koračaju crvenim tepihom Filmskog festivala u Cannesu, umjetna inteligencija (UI) jedna je od glavnih tema rasprava. Iako se UI u filmskoj industriji upotrebljava već godinama, ovogodišnje izdanje festivala mnogi opisuju kao prekretnicu. Neki komentatori čak govore o „cunamiju na Azurnoj obali“. Više se ne raspravlja o tome hoće li UI preoblikovati filmsku industriju, nego kako. Dio stručnjaka vidi UI kao snažan kreativni alat, dok drugi strahuju da bi mogao ugroziti samu bit filmske umjetnosti.

U svakom slučaju UI sve dublje prodire u procese stvaranja filmova, od vizualnih efekata i montaže do sinkronizacije i pisanja scenarija. Primjer je film Stevena Soderbergha *John Lennon: The Last Interview*, u kojem su za nadrealne vizualne sekvencije upotrijebljene slike generirane UI-jem.

Mnogi se u filmskoj industriji koriste prednostima UI-ja, uključujući bržu i jeftiniju produkciju i nove kreativne mogućnosti. Drugi pak upozoravaju na problem umjetničkog integriteta, gubitka radnih mjesta, autorstva, autorskih prava i pristanka.

Sve je [žešća i rasprava o transparentnosti](#): organizatori festivala razmatraju trebaju li filmaši iznijeti podatak da su se u produkciji koristili UI-jem. Tu je i nesigurnost oko toga kako vrednovati filmove nastale uz pomoć UI-ja.

Filmska industrija pokušava odgovoriti na te izazove. Nedavno je američka Akademija filmske umjetnosti i znanosti, organizator Oscara, objavila nove smjernice za UI u kontekstu dodjele [Oscara 2027.](#) godine. Sindikat glumaca SAG-AFTRA nedavno je izdao [okvir za UI](#), naglašavajući važnost jasnog pristanka, poštene naknade i nadzora nad izvedbama.

No UI nije nacionalno pitanje: filmovi ne poznaju granice država i kultura. Kako se primjena UI-ja ubrzava, potrebni su brojniji i jasniji okviri da bi se osiguralo da se tehnologije upotrebljavaju sigurno i odgovorno. IEC radi na tom cilju već mnogo godina putem pododbora zajedničkog tehničkog odbora ISO/IEC-a [JTC 1/SC 42](#): objavljeno je ili je u izradi gotovo sto međunarodnih norma.

Norma za sustav upravljanja umjetnom inteligencijom [ISO/IEC 42001](#) daje strukturirani okvir koji organizacijama omogućuje da projektiraju i primjenjuju UI i njime upravljaju na odgovoran način, uz osiguranje transparentnosti, odgovornosti i upravljanja rizicima. Norma je pouzdana osnova za ispunjavanje zahtjeva propisa i djelotvorno upravljanje UI-jem.

Druge norme tog pododbora bave se područjima kao što su pouzdanost, kvaliteta podataka, nadzor i upravljanje rizicima. Sva su ona važna za rješavanje pitanja poput pristranosti, autorskih prava i etičke uporabe sadržaja generiranog UI-jem.

2025. godine IEC je, zajedno s međunarodnim normizacijskim organizacijama ISO-om i ITU-om, izdao zajedničku [izjavu](#) kojom se potvrđuje zajednička predanost unaprjeđenju sigurnih, uključivih i djelotvornih međunarodnih norma za UI i uklanjanju razlika u dostupnosti UI-ja. U izjavi se iznosi zajednička vizija o tome kako međunarodne norme mogu poduprijeti pouzdane sustave UI-ja koji koriste društvu, potiču inovacije i štite temeljna prava.

Kako izgraditi vjerodostojne sustave UI-ja bila je glavna točka dnevnog reda prvog [međunarodnog sastanka na vrhu o normama u području UI-ja](#), održanog 2. – 3. prosinca 2025. u Seulu u Koreji. Na njemu je istraženo kako međunarodne norme učiniti djelotvornijima uzimanjem u obzir širih društvenih implikacija, osobito u zaštiti ljudskih prava tijekom razvoja UI-ja.

Rasprava koja se odvija u Cannesu odražava širu promjenu koja se događa u mnogim djelatnostima: UI više nije mogućnost u budućnosti, nego tehnologija koja već sada oblikuje način na koji se filmovi stvaraju i doživljavaju. Ipak, ostaju značajni izazovi. Da bi se osiguralo da se UI upotrebljava sigurno, etično i transparentno, nužna je stalna međunarodna suradnja i jasne norme. Upravo tu globalne norme za UI mogu odigrati ključnu ulogu – pomažući da tehnologija unaprjeđuje, a ne potkopava ljudsku kreativnost.

Izvor: IEC
Pripremio: Ivo Andreis
Prijevod: Tatjana Majić

Iza Svjetskog nogometnog prvenstva na djelu je svijet norma

Svake četiri godine Svjetsko nogometno prvenstvo privlači pozornost milijuna navijača diljem svijeta. I na ovogodišnjem prvenstvu, koje se održava u Sjedinjenim Američkim Državama, Kanadi i Meksiku, nacionalne reprezentacije natječu se za najprestižniji naslov u svjetskom nogometu. Dok se gledatelji pripremaju za navijanje, vrijedi podsjetiti da prvenstva ne bi bilo bez širokog raspona norma koje podupiru izvedbu igrača, sigurnost gledatelja i kvalitetu njihova iskustva.

Igralište mora ispuniti visoka očekivanja. Norme poput [EN 12233:2003](#) pomažu u održavanju sportskih podloga i osiguravanju njihove prikladnosti za igru, pružajući igračima sigurno i pouzdano okruženje od prvoga zvižduka do posljednje minute.

Kad je teren spreman, pozornost se usmjerava na dva bitna elementa igre: golove i loptu. Normom [EN 748:2013+A1:2018](#) utvrđuju se zahtjevi za nogometne golove – od konstrukcije i dimenzija za vrstu natjecanja do čvrstoće i stabilnosti – kako bi bili sigurni i jednaki na svim stadionima. Normom [EN 12235:2013](#) definiraju se metode mjerenja odskoka nogometne lopte, čime se osigurava predvidljiva izvedba i dosljednost na terenu.

Norme imaju važnu ulogu i u zaštiti igrača tijekom igre. [EN 13061:2009](#) obuhvaća štitnike za potkoljenice, uključujući ergonomiju, veličine, pokrivenost i performanse, kako bi igrači bili zaštićeni bez narušavanja udobnosti ili slobode kretanja. Za vratare postoji norma [EN 16027:2011](#) koja sadržava zahtjeve za rukavice, uključujući zahtjeve za stabilizirajuće ili učvršćujuće elemente koji pomažu u smanjenju rizika od ozljeda poput puknuća ligamenata, iščašenja i prijeloma.

Na teškim utakmicama važna je i udobnost. Izvedbi pogoduju norme za odgovarajuću odjeću i obuću. U normi [EN 17534:2022](#) utvrđuju se zahtjevi za tekstilne materijale za sportsku odjeću koji bolje apsorbiraju i odvođuju vlagu s kože. [EN 12801:2000](#) bavi se materijalima za obuću, pogodujući njezinoj trajnosti, otpornosti na znojenje i pouzdanoj izvedbi u zahtjevnim uvjetima.

Nogomet se igra u raznim vremenskim uvjetima i obuća mora ostati pouzdana tijekom cijeloga prvenstva. [EN 13073:2001](#) obuhvaća otpornost obuće na vodu, dok [EN ISO 22774:2004](#) određuje metode ispitivanja trajnosti vezica. Druge norme, uključujući [EN ISO 20864:2004](#) i [EN ISO 20863:2018](#), odnose se na strukturne komponente poput učvršćivača i kapica, koje pomažu da obuća zadrži oblik i podupire nogu tijekom brzih i zahtjevnih pokreta.

Osim izvedbe, bitno načelo sporta jest i pravednost. [EN 17444:2021](#) pridonosi etičnosti natjecanja jer sprječava rizik od dopinga, postavljajući zahtjeve koji osiguravaju da hrana i dodaci prehrani namijenjeni sportašima ne sadržavaju zabranjene tvari.

Veliki sportski događaji zahtijevaju i djelotvornu medicinsku intervenciju u slučaju ozljede. Normom [EN 1865-1:2010+A1:2015](#) utvrđuju se zahtjevi za konstrukciju i izvedbu nosila koji osiguravaju sigurnost pacijenata i smanjuju fizički napor osoblja pri nošenju ozlijeđenih igrača s terena. Norma [EN 13726:2023](#) to dopunjuje zahtjevima za obloge za rane, uključujući zahtjeve za apsorpciju, savitljivost i djelotvornost u zbrinjavanju ozljeda.

Naravno, na velikom događaju poput Svjetskog prvenstva nisu bitni samo igrači. Ono okuplja tisuće navijača na stadionima i milijune pred ekranima diljem svijeta. Za one koji utakmice gledaju uživo, stadioni moraju pružiti sigurno, udobno i lijepo iskustvo. Norma [EN 12193:2018](#) obuhvaća rasvjetu za sportske događaje u zatvorenom i na otvorenom, osiguravajući odgovarajuću osvjetljenost, ujednačenost i kvalitetu boje za igrače i gledatelje.

Niz norma [EN 13200](#) pomaže u projektiranju gledališta i upravljanju njima kako bi bila sigurnija i udobnija:

- [EN 13200-1:2019](#) sadržava opće zahtjeve za projektiranje gledališta i upravljanje njima.
- [EN 13200-4:2023](#) obuhvaća sjedala: udobnost, funkcionalnost i sigurnost.
- [EN 13200-8:2017](#) bavi se upravljanjem sigurnošću i sigurnosnim postupcima za gledališta.
- [prEN 13200-10](#) obuhvaća upravljanje izvanrednim situacijama na gledalištima.

Te norme zajedno pomažu u stvaranju sigurnih, pristupačnih i dobro organiziranih okružja u kojima gledatelji mogu uživati u uzbuđenju utakmice.

Iako često nevidljive, norme su nužne za omogućavanje događaja poput Svjetskog nogometnog prvenstva. Od kvalitete terena do zaštite igrača, od spremnosti za medicinske intervencije do udobnosti gledatelja – norme podupiru svaku fazu natjecanja. Pružajući dosljedne zahtjeve i pouzdana rješenja, norme osiguravaju da se nogomet može igrati – i da se u njemu može uživati – na najvišoj razini, bez obzira na to gdje se utakmica održava.

Dakle, kad budete gledali sljedeću utakmicu, sjetite se: iza svakoga gola na djelu je svijet norma.

[Pogledajte CEN-ov i CENELEC-ov videozapis za Svjetsko prvenstvo 2026.](#) kako biste dobili prvi dojam o uzbuđenju koje okružuje natjecanje!

CEN i CENELEC odgovaraju na prijedlog Akta o kibernetičkoj sigurnosti 2 Europske komisije

21. siječnja 2026. Europska komisija prihvatila je prijedlog Akta o kibernetičkoj sigurnosti 2 kojim se revidira postojeći Akt o kibernetičkoj sigurnosti iz 2019. godine. Revizija je odgovor na znatno promijenjen krajobraz prijetnji u području kibernetičke sigurnosti pod utjecajem sve veće digitalizacije i složenijeg geopolitičkog okružja.

CEN i CENELEC pozdravljaju predloženi Akt o kibernetičkoj sigurnosti 2, čiji je cilj ojačati upravljanje kibernetičkom sigurnošću u Europskoj uniji i poduprijeti razvoj sigurnog, otpornog i konkurentnog jedinstvenog digitalnog tržišta.

U Godišnjem programu rada Europske unije za europsku normizaciju za 2026. godinu zahtjevi kibernetičke sigurnosti za proizvode s digitalnim elementima navedeni su kao glavni politički prioritet. U tom kontekstu CEN i CENELEC aktivno razvijaju europske norme za kibernetičku sigurnost.

CEN i CENELEC odgovorili su na poziv Europske komisije za dostavu povratnih informacija o predloženom Aktu o kibernetičkoj sigurnosti 2 te pozvali Komisiju da:

- osigura da norme koje razvijaju europske organizacije za normizaciju (ESO) ostanu temelj sustava za certificiranje kibernetičke sigurnosti
- potvrdi da tehničke specifikacije koje razvija Agencija Europske unije za kibernetičku sigurnost (ENISA) ostaju samo rezervno rješenje (članak o zajedničkim specifikacijama iz Uredbe o sigurnosti igračaka mogao bi poslužiti kao podloga za definiranje namjene i razvoja ENISA-inih tehničkih specifikacija)
- započne dijalog s ESO-om o isključivanju visokorizičnih dobavljača iz europskih tehničkih odbora koji izrađuju norme u području kibernetičke sigurnosti.

Cjelovit dokument o stajalištu CEN-a i CENELEC-a dostupan je [ovdje](#).

Ako imate bilo kakvih pitanja o ovoj ili drugim politikama, slobodno nam se obratite na policy@cencenelec.eu.

Izvor: CEN/CENELEC
Prijevod: Tatjana Majić

Europske norme podupiru Akt EU-a o umjetnoj inteligenciji

Europska konfederacija sindikata (ETUC) aktivno pridonosi izradi norme o upravljanju rizicima umjetne inteligencije (prEN 18228), koja je na javnoj raspravi do kraja srpnja. Svrha je norme potpora članku 9. Akta EU-a o umjetnoj inteligenciji. Njezino će prihvaćanje biti osobito važno jer će se za sve sustave umjetne inteligencije visokog rizika koji se stavljaju na tržište ili u uporabu u EU-u – uključujući one koji se upotrebljavaju na radnom mjestu – morati dokazati sukladnost sa zahtjevima iz te norme.

Nadalje, javna rasprava o normi prEN 18286 'Quality Management System for EU AI Act regulatory purposes' završila je početkom ove godine, a svi su komentari pregledani. Nakon postupka preispitivanja za harmonizirane norme dokument je sada upućen na službeno glasanje nacionalnim normizacijskim tijelima.

Napredak postignut u izradi tih dviju norma značajan je doprinos zajedničkog odbora CEN-CENELEC-a JTC 21 u potpori provedbi Akta o umjetnoj inteligenciji.

JTC 21 također izrađuje harmoniziranu normu prEN 18283 o upravljanju pristranošću u sustavima umjetne inteligencije, kojom se definiraju pojmovi, mjere i zahtjevi za procjenu i ublažavanje pristranosti u sustavima umjetne inteligencije. Europska komisija službeno je zatražila izradu ove norme kako bi se olakšala provedba zakonodavnih zahtjeva povezanih s podacima i upravljanjem podacima. Kao odgovor na radni nacrt objavljen u ožujku, ETUC je tijekom petotjednog razdoblja savjetovanja dostavio svoj doprinos s prijedlogom dodatnih smjernica za ublažavanje pristranosti.

Nove CEN/CENELEC-ove upute jačaju norme za prilagodbu klimatskim promjenama

CLIMATE CHANGE
ADAPTATION

NEW CEN AND CENELEC GUIDE 32

CEN i CENELEC objavili su novo izdanje uputa Guide 32: Guide for addressing climate change adaptation in standards (Upute za uključivanje prilagodbe klimatskim promjenama u norme) naglašavajući sve veću važnost otpornosti na klimatske promjene u europskoj normizaciji. Kako se klimatski rizici diljem Europe pojačavaju, prilagodba postaje bitan element za infrastrukturu i norme koje ju podupiru.

Izdanje iz 2026. objedinjuje verziju Uputa 32 iz 2016. i Prilagođene smjernice za tehničke odbore iz 2022. godine. Objedinjavanjem tih materijala uklonjene su nedosljednosti i upute su postale jednostavnije za primjenu.

U Uputama se uvodi **bolje strukturiran pristup** procjeni klimatskog rizika u cijelom životnom ciklusu norme, pomažući tehničkim odborima u razmatranju kako klimatske promjene i ekstremni vremenski uvjeti mogu utjecati na primjerenost, uspješnost i trajnost norme.

Nudeći praktične smjernice umjesto univerzalnog modela, Upute 32 pomažu odborima da u norme ugrade prilagodbu klimatskim promjenama tamo gdje je to najprimjerenije. One tako pogoduju izradi norma koje ostaju **primjenjive i korisne** u promjenjivim klimatskim uvjetima.

Izmijenjeno izdanje dodatno potvrđuje CEN-ovu i CENELEC-ovu predanost Londonskoj deklaraciji i potpunijem uključivanju klimatskih aspekata u proces normizacije.

Sve u svemu, prerađene Upute jačaju ulogu norma u povećanju otpornosti i dugoročne održivosti na cijelom jedinstvenom tržištu.

Pročitajte nove Upute 32 ovdje.

Izvor: CEN/CENELEC
Prijevod: Tatjana Majić

CEN i CENELEC pozdravljaju Strategiju EU-a za ravnopravnost spolova 2026. – 2030.

CEN i CENELEC toplo pozdravljaju Strategiju Europske komisije za ravnopravnost spolova 2026. – 2030., objavljenu u ožujku 2026. U Strategiji se ponovno potvrđuje da je ravnopravnost spolova temeljna vrijednost Europske unije te utvrđuje sveobuhvatan okvir djelovanja za unaprjeđenje ravnopravnosti između žena i muškaraca u svojoj njihovoj raznolikosti.

Osobito pozdravljamo činjenicu da je u konačnoj verziji Strategije jasno preneseno nekoliko glavnih poruka i preporuka koje su CEN i CENELEC iznijeli u svojem [dokumentu o stajalištu kao odgovoru na javnu raspravu](#).

U Strategiji se izričito priznaje da politike koje oblikuju proizvode, usluge i sustave moraju biti prikladne za sve. U tom kontekstu Komisija priznaje ulogu europskog normizacijskog sustava u potpori ravnopravnosti spolova, osobito zato što potiče uključivi razvoj norma i osigurava da se u njima na odgovarajući način uzimaju u obzir učinci koji se odnose na spolove.

CEN i CENELEC snažno podupiru naglasak koji se u Strategiji stavlja na pristupe koji uzimaju u obzir aspekte spolova i utemeljeni su na dokazima, uključujući uporabu reprezentativnih podataka i podataka iskazanih prema spolu. To je u potpunosti u skladu s našim pozivom da se norme temelje na podacima koji odražavaju punu raznolikost stanovništva EU-a, primjerice u područjima kao što su antropometrija, sigurnost proizvoda i uporabljivost.

Također pozdravljamo jasnu predanost osiguravanju da se aspekti ravnopravnosti spolova dosljedno odražavaju u svim područjima politike, kombinirajući ciljne mjere sa sustavnim pristupom u svim aktivnostima EU-a. To je u skladu s našim dugogodišnjim stajalištem da je za trajan napredak potrebno unijeti aspekte spolova od samog početka, a ne naknadno.

Napokon, usmjerenost Strategije na uključivo upravljanje i sudjelovanje dionika u visokoj mjeri odgovara vrijednostima europske normizacijske zajednice. Raznolikost zastupljenih stručnjaka i široko sudjelovanje ključni su za razvoj norma koje su primjerene, pouzdane i uistinu uključive.

CEN i CENELEC ostaju u potpunosti predani podupiranju ciljeva Strategije za ravnopravnost spolova 2026. – 2030. Radujemo se nastavku bliske suradnje s institucijama EU-a, članovima i dionicima na osiguravanju da europske norme pridonose sigurnijoj, uključivijoj i ravnopravnijoj Europi za sve.

Izvor: [CEN/CENELEC](#)
Prijevod: Tatjana Majić

Prerađen tehnički izvještaj TR 101551 o uključivanju zahtjeva za pristupačnost u postupke javne nabave IKT-a

Europski akt o pristupačnosti (EAA) i Direktiva o pristupačnosti mrežnih sadržaja (Direktiva (EU) 2016/2102) unose korjenite promjene. Međutim, predstavljaju i izazove za javna tijela koja nabavljaju proizvode i usluge IKT-a, a i za ponuditelje. U tom su kontekstu Europska komisija i EFTA financirale prerađivanje dvaju dokumenata: CEN-CLC-ETSI TR 101551:2014, Smjernice za primjenu kriterija dodjele ugovora koji se odnose na pristupačnost IKT proizvoda i usluga u javnim nabavama u Europi, i CEN-CLC-ETSI/TR 101 552:2014, Smjernice za primjenu ocjene sukladnosti na zahtjeve s obzirom na pristupačnost IKT proizvoda i usluga u javnim nabavama u Europi.

Ti tehnički izvještaji (TR) nalaze se u nadležnosti zajedničkog tijela CEN-a, CENELEC-a i ETSI-ja, [CEN-CLC-ETSI/JTB „eAccessibility“](#), koje vodi španjolsko nacionalno normizacijsko tijelo UNE. Za provedbu prerade osnovana je nova radna skupina, [CEN-CLC-ETSI/JTB eAcc/WG 1](#). Nakon pregleda obaju tehničkih izvještaja odlučeno je da bi najbolje rješenje bilo spojiti ih u jedan dokument. Novi dokument objavljen je u veljači kao [CEN-CLC-ETSI/TR 101551:2026](#) ‘Guidelines for public procurement of ICT products and services in the European Union: accessibility award criteria and conformity assessment’ (Smjernice za javnu nabavu proizvoda i usluga IKT-a u EU-u: kriteriji za dodjelu koji se odnose na pristupačnost i ocjenjivanje sukladnosti).

Glavni je cilj dokumenta CEN-CLC-ETSI/TR 101551:2026 pomoći javnim naručiteljima da u postupcima javne nabave proizvoda i usluga IKT-a uzmu u obzir obvezne zahtjeve za pristupačnost. Dokument daje smjernice o tome kako odrediti tehničke specifikacije koje ispunjavaju zahtjeve EAA-a i WAD-a i kako definirati kriterije za odabir i isključenje.

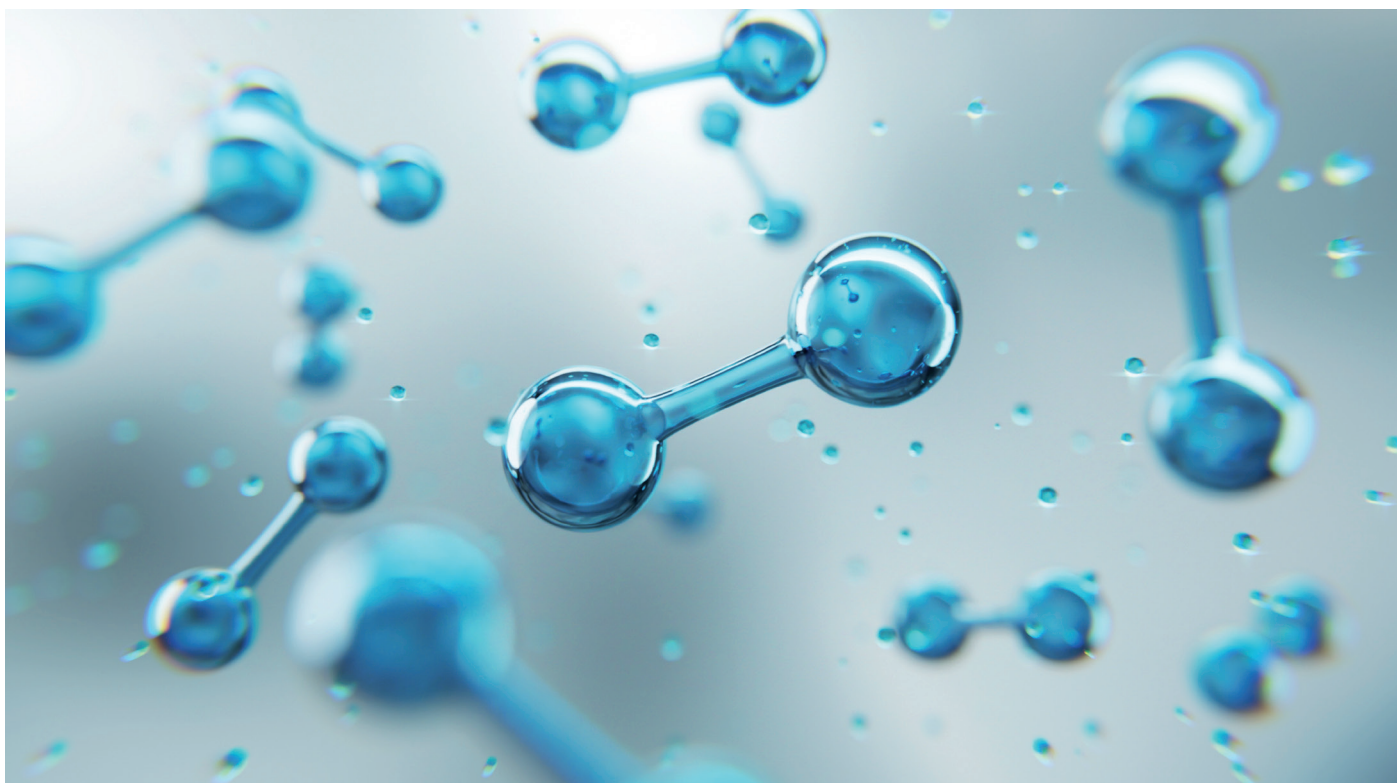

Daje i preporuke o kriterijima za dodjelu ugovora kojima će se potaknuti viša razina pristupačnosti. Osim toga, pomaže korisnicima da se snađu u postupku ocjenjivanja sukladnosti, uključujući uobičajene slučajeve u kojima proizvod ili usluga tek trebaju biti razvijeni, pa je potrebno uzeti u obzir druge vrste dokaza.

U dodacima se daju praktični primjeri o tome kako uključiti pristupačnost u postupke nabave. Daju se i informacije o postojećim alatima za utvrđivanje bitnih zahtjeva za pristupačnost u skladu s temeljnim dokumentom, [EN 301549](#) ‘Accessibility requirements for ICT products and services’ (Zahtjevi za osiguravanje pristupačnosti proizvoda i usluga u području IKT-a).

Izvor: [CEN/CENELEC](#)
Prijevod: Tatjana Majić

Njemačka pokreće plan za utvrđivanje potreba za normizacijom vodikovih derivata i tehnologija

Pouzdana globalna lanc opskrbe vodikom ključni su za budući europski energetski sustav. Kako bi poduprle njihov razvoj, njemačke organizacije za normizaciju pokrenule su projekt „Plan normizacije vodikovih derivata i tehnologija” (NRM H2Plus).

Cilj je te inicijative, koju vodi DIN e. V. u suradnji s tijelima [DKE](#), [DVGW](#), [VDI](#) i [VDMA](#), utvrditi buduće potrebe za normizacijom vodikovih derivata i tekućeg vodika duž cijelog vrijednosnog lanca.

Budući da se očekuje da će se velik dio buduće proizvodnje vodika odvijati izvan Europe, međunarodna rješenja za prijevoz postat će sve važnija. Uz tekući vodik, očekuje se da će važnu ulogu u omogućavanju prijevoza na velike udaljenosti i skladištenja imati i drugi energenti poput amonijaka, metanola i tekućeg organskog nositelja vodika (LOHC).

Međutim, tehnički zahtjevi i norme za nositelje vodika uglavnom su još slabo razvijeni. Tijekom sljedeće tri godine u projektu će se analizirati potrebe za normama u području proizvodnje, prijevoza, skladištenja i uporabe tekućeg vodika i vodikovih derivata. Rezultati će biti objavljeni u dva uzastopna plana, 2027. i 2028. godine.

Utvrđivanjem potreba i prioriteta u vezi s budućim normama poduprijet će se investicijske odluke, razvoj infrastrukture i strateške politike u novoj ekonomiji vodika. Očekuje se i da će rezultati biti vrijedan doprinos europskim i međunarodnim normizacijskim aktivnostima, pridonoseći razvoju interoperabilnih i sigurnih lanaca opskrbe vodikom.

Više informacija o projektu i mogućnostima sudjelovanja dostupno je na [mrežnim stranicama projekta](#).

Izvor: [CEN/CENELEC](#)
Prijevod: Tatjana Majić

Članovi CEN-a i CENELEC-a potpisali su Ciparski sporazum, postavljajući zajednički smjer za budućnost europske normizacije

Na Općoj skupštini CEN-a i Općoj skupštini CENELEC-a, koje su održane na Cipru, 43 člana CEN-a i CENELEC-a potpisala su Ciparski sporazum CEN-a i CENELEC-a, još jednom potvrđujući zajedničku ambiciju u usmjeravanju budućeg razvoja europskog normizacijskog sustava.

Potpisivanje Sporazuma prekretnica je za obje organizacije i odražava njihovu odlučnost da europska normizacija ostane pouzdana, primjerena i djelotvorna u okruženju brzih gospodarskih, tehnoloških i političkih promjena.

Ciparski sporazum potpisan je u ključnom trenutku. CEN i CENELEC provode višegodišnju transformaciju **europske normizacije tako da bude prikladna za namjenu: brža, digitalnija, otvorenija i bliža promjenjivim potrebama gospodarstva, tvoraca politika i drugih dionika.** Sporazumom se šalje jasna poruka o tome kako će se transformacija provoditi: oblikovat će se zajednički i temeljit će se na zajedničkim vrijednostima i trajnim prednostima europskog modela.

Sporazumom se utvrđuje zajednički smjer za CEN, CENELEC i njihove članove, prihvaćajući promjene i inovacije, a istodobno čuvajući načela na kojima počiva europska normizacija: **konsenzus, nacionalno stajalište, tehnička izvrsnost, uključivost i povjerenje.**

Sporazum, koji se temelji na **dugoročnoj viziji CEN-a i CENELEC-a** te razvoju **europskog normizacijskog centra** (engl. European Standardization Hub), odraz je odlučnosti da se postupno prijeđe s modela koji se temelji na normama kao dokumentima na digitalne norme i usluge koje europskim poduzećima pomažu da učinkovitije pristupaju normama i primjenjuju ih. Također naglašava važnost bliže suradnje sa širim inovacijskim ekosustavom – od granskih konzorcija do zajednica otvorenog koda i znanstvenih zajednica – uz osiguravanje da predstojeća tranzicija ostane **ravnomjerna, uključiva i utemeljena** na onome što europsku normizaciju već dugo čini referentnim svjetskim okvirom.

Ta zajednička ambicija odražava se u riječima predsjednice CEN-a i predsjednika CENELEC-a.

Ulrika Francke, predsjednica CEN-a, rekla je: Ciparski sporazum jasan je izraz zajedničkog vodstva. U vrijeme dubokih tehnoloških, gospodarskih i zakonskih promjena Europi je potreban normizacijski sustav koji se može prilagoditi uz povjerenje, ambiciju i jedinstvo. Potpisivanjem ovog Sporazuma naši članovi pokazuju da su spremni ne samo pratiti promjene nego i pomoći u njihovu oblikovanju.

Riccardo Lama, predsjednik CENELEC-a, dodao je: Potpisivanjem Sporazuma članovi CEN-a i CENELEC-a potvrđuju zajedničko shvaćanje da se budućnost europske normizacije mora oblikovati proaktivno. To znači da se mora očuvati ono što naš sustav čini pouzdanim, a istodobno osigurati da ostane djelotvoran i koristan u sve digitalnijem i povezanijem okruženju sve bržih promjena. Upravo s tim duhom CEN i CENELEC pristupaju predstojećoj transformaciji.

Uz Ciparski sporazum članovi CEN-a i CENELEC-a sljedećih će mjeseci zajednički raditi na pretvaranju zajedničkog smjera u praktičan napredak. To uključuje nastavak suradnje s Europskom komisijom na reviziji Uredbe 1025/2012, s ISO-om i IEC-om u okviru jedinstvenih sporazuma koji povezuju europsku i međunarodnu normizaciju te sa širom europskom normizacijskom zajednicom.

Na taj način europska normizacija potvrđuje da je sastavni dio **europske digitalne infrastrukture kvalitete:** infrastrukture koja povezuje regulativu, gospodarstvo i inovacije diljem Europe i pomaže pretvoriti norme u praktičnu vrijednost za poduzeća, javna tijela i društvo. Budućnost europske normizacije neće oblikovati samo vanjski pritisci nego i ono što Europa sama odluči zajednički izgraditi.

Tekst Ciparskog sporazuma dostupan je [ovdje](#).

PREUZMITE PRIOPĆENJE ZA MEDIJE

Izvor: CEN/CENELEC
Prijevod: Tatjana Majić

ETSI osniva novi tehnički odbor za sustave kritičnih komunikacija

ETSI je osnovao novi tehnički odbor za sustave kritičnih komunikacija (TC CCS), dodatno potvrđujući predanost razvoju sigurnih i otpornih sustava kritičnih komunikacija u Europi i svijetu. Na osnivačkom sastanku odbora okupili su se predstavnici više od 50 organizacija sudionika iz cijelog ekosustava kritičnih komunikacija. Dio aktivnosti bit će prenesen s ukinutog ETSI-jeva odbora TCCE, dok će se novi projekti u prvom redu baviti potporom uspostavi europskog sustava kritičnih komunikacija (EUCCS).

Jedno je od glavnih područja rada odbora održavanje i razvoj norme TETRA (europski radijski *tranking* sustav) te razvoj međunarodnih norma za iznimno kritične (*mission-critical*) uskopojasne i širokopojasne komunikacije. Ta dva stupa čine jezgru rada odbora, osiguravajući da korisnici kritičnih komunikacija mogu računati na sigurne, interoperabilne i dugoročno održive tehnologije.

Na prvom sastanku novoosnovanog odbora TC CCS izabrano je vodstvo koje predstavlja organizacije iz javnog sektora, gospodarstva i specijaliziranih institucija iz cijele Europe. Za predsjednika je izabran Ari Toivonen iz finske tvrtke Erillisverket, dok su za potpredsjednike izabrani Renaud Mellies iz francuskog Ministarstva unutarnjih poslova (zadužen za širokopojasne komunikacije) i David Chater-Lea iz tvrtke Sepura Ltd. (zadužen za uskopojasne komunikacije).

Odbor okuplja cjelokupni ekosustav kritičnih komunikacija, od vlasti i nadzornih tijela do hitnih službi, operatora mobilnih mreža, vojnih organizacija te prijevoznika, komunalnih službi i industrije. Prikupljat će i utvrđivati operativne i tehničke zahtjeve dionika kako bi se osiguralo da buduće norme podupiru otporne, interoperabilne i sigurne komunikacijske mogućnosti u sve kritičnijim konvergiranim komunikacijskim infrastrukturama.

Tješnja suradnja s drugim europskim i međunarodnim normizacijskim tijelima radi promicanja usklađenosti i izbjegavanja preklapanja rada temeljni je aspekt mandata odbora. Odbor će izrađivati i specifikacije i izvještaje kao potporu europskom sustavu kritičnih komunikacija (EUCCS) u okviru svojih šire definiranih aktivnosti povezanih sa širokopojasnim komunikacijama.

Glavne dužnosti bit će:

- daljnji razvoj TETRA-e: nastavak održavanja i unaprjeđenja globalno primijenjene ETSI-jeve norme TETRA uz istodobnu potporu migracijskim putovima prema budućim širokopojasnim i hibridnim komunikacijskim okružjima
- iznimno kritične širokopojasne komunikacije: izrada međunarodnih norma koje osiguravaju sigurne, interoperabilne i otporne širokopojasne usluge za javnu sigurnost i druge kritične sektore
- zahtjevi dionika: prikupljanje i utvrđivanje operativnih i tehničkih zahtjeva vlasti, nadzornih tijela, hitnih službi, industrije i drugih sektora
- europski sustav kritičnih komunikacija: potpora razvoju specifikacija i izvještaja za buduću europsku infrastrukturu kritičnih komunikacija
- interoperabilnost i usklađivanje norma: suradnja s europskim i međunarodnim normizacijskim tijelima radi promicanja usklađenih, interoperabilnih pristupa i smanjenja preklapanja poslova u području kritičnih komunikacija.

„ETSI TC CCS označava konkretan početak novog poglavlja u normizaciji kritičnih komunikacija u Europi dok se pripremamo za implementaciju EUCCS-a do 2030. godine”, izjavio je Renaud Mellies, potpredsjednik odbora TC CCS.

„ETSI-jeva norma TETRA u širokoj je primjeni diljem svijeta u agencijama za javnu sigurnost. Više od 120 zemalja upotrebljava namjenske TETRA mreže. Osim sigurnih i otpornih mrežnih komunikacija, sada i kvantno sigurnih, TETRA omogućuje i izravne komunikacije između korisnika bez potrebe za pomoćnom infrastrukturom, primjerice u situacijama prirodnih katastrofa i izvanrednih događaja”, rekao je Ari Toivonen, predsjednik odbora TC CCS. *„Smatramo da će novi TC CCS dodatno ojačati ETSI-jevu ulogu u podupiranju sigurnih, interoperabilnih i otpornih komunikacijskih sustava za javnu sigurnost, obranu, promet, komunalne usluge i industriju u Europi i svijetu.”*

Dionici i zainteresirane strane imat će priliku susresti članove odbora TC CCS i nastaviti rasprave na događanju *Critical Communications World*, na kojem će rad odbora biti predstavljen i detaljnije razmotren.

Izvor: ETSI
Pripremla: Alica Glavaš
Prijevod: Tatjana Majić